

Canemares, affronta ab hereus d'Esperança Casanova i de Munyós i de Francesc Roda, ab camí de Albocàcer i camí del mas dels Arcs.", i una altra "...heretat, partida de les Fanecades, affronta pels costats ab hort de Pere Martí, teixidor, i de Joan Munyós, i pels caps ab camí d'Albocàcer i camí del pla d'en Gaçull."

De 1615 data un plet per causa d'un lloguer, diu: "...arrendà...una heretat... en lo terme de la dita vila, en la partida de la Drach, per temps de tres anys, contadors des del mes de març..."

En 1618, tractant de justificar el veïnatge del lloctinent del Comanador – que realment tenia llur parador habitual a Tortosa –, s'hi fa constar que "...Francés Ebrí té casa y domicili en la present vila de les Coves y terme, en lo terme de dita vila una torre y terres de pa y olivar y vinyes y un ort, y aquell paga les peytes de dites cases y heretats..."

I darrerament per causa d'una compra-venda en 1625, en què "Pau Figuerola, notari, syndich de la vila de les Coves de Vinromà, de la Comanda Major de Montesa, suplicant diu què: dita vila se ha concordat ab Gregori Jordà, cavaller de la ciutat de Tortosa, de comprar-li dos molins fariners que aquell deté y posseheix en lo terme de dita vila, la hú franch, nomenat vulgarment lo molí de Consell, y lo altre censit al Comanador de dita Comanda, dit vulgarment lo molí del Coll. Juntament ab la heretat de la sort de la Confraria que està prop del dit molí del Coll, y ab una altra heretat nomenada del Tosal de na Vaquera, y ab una altra heretat nomenada la Llengua, ab altres terres adherents a dits molins, tot en preu de mil y cinchcentes lliures..."

I fins aquí les poques notícies que la documentació

ens aporta. Tot i així, conté interessants detalls, per exemple ens cita algunes partides el nom de les quals encara perduren com les Fanecades, Canemares i Pitrades, junt a altres ja perduts (Foia de n'Abet i de la Drach), a més de vies d'accés o partions com són els camins (d'Albocàcer, de la Serratella, del mas dels Arcs, del pla d'en Gasull) i barrancs (de les Fontanelles). Ens parla també d'unitats d'explotació singulars com el mas dels Arcs, la torre Ebrí, el tossal de na Vaquera, la desconeguda Llengua i la sort de la Confraria, i de ginys de transformació de la producció

agrària com ara els molins Consell i del Coll. A més però ens transmet notícies respecte al règim de propietat de la terra (franca, és a dir lliure d'impostos emfitèutics pagadors en espècie o el seu equivalent, i en arrendament), respecte a les parcel·les en constatar les denominacions de *torre i terres*, - gran superfície amb habitatge o mas -, la de *heretat* en referir-se a superfícies d'extensió considerable, i també *sort*, emprada per designar petits terratges, així com sobre els cultius que s'hi conreaven: *hort*, als esquifits regadius, i als secans – absolutament dominants –, *vinya*, *terra-campa*, de forment o *pa*, per a explotacions vitícoles i cerealistes,

i entre l'arbrat les *oliveres*, *carrasques*, tot al·ludint a l'explotació oleícola i llenyataire com la carboneria o ramadera, i encara parla d'*altres*, que potser foren fruiters de secà o altres arbusts o arbres naturals objecte d'algun tipus d'aprofitament.

El conreu dominant entre tots era la vinya. Als recomptes fets per la professora A. Felipo entre 1627 i 1631, dates ben pròximes a les citades, hi consta un total de 86 productors, la qual xifra confrontada amb els 124 veïns de la vila existents en 1616 representa un 69'35%, poc més de dos terços, demostrant-nos el gran alcanç social del conreu i per tant cal suposar també una gran ocupació del terratge conreat. A més a més els classifica en grups: petits productors, els que recol·lecten menys de 200 càntirs, que ací en són 69, el 36'1% quan el promedi per al País Valencià estava en el 78'1%; mitjans productors, entre 201 i 1000 càntirs, que en són 17, el 63'9% front al 19'2% valencià; i grans productors, amb més de 1000 càntirs que a les Coves no n'hi ha cap. Hom dedueix doncs un predomini dels mitjans productors que fan entreveure una semblant estructura de propietat dedicada a tal conreu.